

Conca: Ebre
Comarca: Baix Ebre
Municipi: Ampolla, l'
Deltebre

A. DESCRIPCIÓ GENERAL

A.1. Tipologia: tipus i subtipus

Zones litorals lligades o no a la dinàmica fluvial (antigues desembocadures, aiguamolls, llacunes litorals, antics meandres, etc.)

Zones dunars amb influència intermareal

A.2. Descripció

La zona humida del Fangar i Platja de la Marquesa inclou, com el seu nom indica, la fletxa litoral de la punta del Fangar, la platja de la Marquesa i la badia del Fangar. La punta del Fangar és una gran extensió de formació força moderna (segles XVII al XIX). En aquesta zona, juntament amb la platja de la Marquesa, es localitza el sistema de dunes més extens i complex de tot el delta. L'espai ocupa més de 1.000 ha. Es detallen a continuació les principals característiques de cada un dels espais.

En aquests ambients es pot apreciar una gradació característica en funció de la intensitat del vent dominant, des de dunes mòbils cobertes pel borró (*Ammophila arenaria arundinacea*) i pel jull de platja (*Elymus farctus*) (hàbitats d'interès comunitari, codis 2110 i 2120); fins a comunitats situades més a recer dels vents, amb espècies com la crucianel·la (*Crucianella maritima*) i la bufalaga marina (*Thymelaea hirsuta*) (hàbitat amb codi 2210). Fora de la zona de dunes, la vegetació consisteix en comunitats helofítiques (a la sortida dels desguassos) i comunitats halòfiles. Pel que fa a aquestes últimes destaquen els prats i jonqueres halòfiles mediterrànies (*Juncetalia maritimi*) amb espartinars (hàbitats d'interès comunitari, codis 1410 i 1320) i els salicornars herbacis i subarbustius (hàbitat amb codi 1420), amb espècies com la barrella punxosa (*Salsola kali*), la cirialera vera (*Arthrocnemum fruticosum*), el donzell marí (*Artemisia gallica*), Suaeda vera, *Salsola soda*, etc. Hi és destacable la presència d'algunes plumbaginàcies singulars, en especial el limoniastre (*Limoniastrum monopetalum*), una espècie molt rara a la resta d'Europa i estrictament protegida en aquest espai pel Decret 328/1992. Altres hàbitats d'interès comunitari presents serien els plans costaners arenosos o llimosos, sovint recoberts de mantells microbians (codi 1140).

Pel que fa a la fauna, les dunes fixes donen refugi a petits mamífers, rèptils i alguns amfibis, com el gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*), i a la badia, d'importantes poblacions de fartet (*Aphanius iberus*). Tanmateix, els ocells són el grup faunístic més notori de la punta del Fangar. L'extens talús som fa que sigui un indret important per als larolimícoles. Les espècies que hi crien són, entre altres, el corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*), el curroc (*Sterna nilotica*), la gavina capblanca (*Larus genei*), la garsa de mar (*Haematopus ostralegus*), el xatrac comú (*Sterna hirundo*), el xatrac becllarg (*S. Sandvicensis*) i el xatrac menut (*S. Albifrons*). A l'hivern i durant els passos de migració s'hi observen altres grans estols d'ocells com l'ànec collverd (*Anas platyrhynchos*), el flamenc (*Phoenicopterus ruber*), el pigre gris (*Pluvialis squatarola*), la gamba roja (*Tringa totanus*), el territ menut (*Calidris minuta*), el territ becllarg (*C. Ferruginea*), el territ tres-dits (*C. Alba*) i el territ variant (*C. Alpina*).

Pel que fa a la badia del Fangar, en aquest inventari s'incorpora la seva totalitat tancant l'espai des de la llacuna de les Olles fins a la punta del Fangar. L'origen de la badia es remunta al segle XVIII, quan el lòbul septentrional va deixar de ser funcional i es va iniciar la remodelació dels materials sedimentaris per l'acció de l'onatge i els corrents marins. A la badia hi ha un important abocament d'aigua dolça provinent dels canals de desguàs dels arrossars (uns 230 milions de m³, només entre els mesos d'abril a gener). Lògicament, l'aigua de la badia està molt condicionada per aquestes aportacions, portadores de quantitats considerables de nutrients inorgànics i matèria orgànica. L'entrada d'aigua marina es fa per la seva connexió amb el mar i presenta una marcada estratificació, essent les zones més fondes les de major salinitat.

La plataforma soma està coberta per *Cymodocea nodosa*, *Zostera noltii*, ambdues espècies també protegides pel Decret 328/1992, i *Ruppia cirrhosa* en un 90%, (hàbitats d'interès comunitari, codi 1150).

La platja de la Marquesa, també inclosa a aquesta zona humida, pertany a la Reserva natural de fauna salvatge de la punta del Fangar. Es tracta d'una zona de platja que limita pràcticament amb la platja de Riumar. En aquesta zona es localitza el Riet de la Zaida o Riu Fondo, una antiga desembocadura de l'Ebre que, malgrat el seu avançat estat de colmatació, és una zona emprada per ocells nidificants com el cames llargues (*Himantopus himantopus*) i fumarells carablancs (*Chlidonias hybrida*).

Els principals problemes que presenta la badia del Fangar són la poca qualitat de les aigües que s'hi vessen, la sobrefreqüentació humana -sobretot els mesos d'estiu- la sobreexplotació dels recursos marins, l'abocament de runes i deixalles i el rebliment d'una part de la vora de la badia per efectes de les estacions de bombeig agrícoles. També té lloc una forta erosió de les dunes, amb una pèrdua notable de la zona marítima-terrestre, per efecte de l'erosió litoral, molt forta en aquest sector. El règim cinètic és de zona de caça controlada de la fofja. L'espai està gestionat pel Parc Natural del Delta de l'Ebre, que hi ha instal·lat un mirador i diversos rètols informatius a més de tanques temporals de protecció per a les dunes i les colònies d'ocells, imprescindibles per a la seva conservació.

Actualment existeixen diversos projectes de l'Administració de l'Estat (AquaMed, Direcció General de Costes) que tenen com a objectiu millorar les condicions ecològiques de les dunes, aiguamolls i badia.

L'espai disposa de diferents figures de protecció actualment. De major a menor a major ocupació es trobaria, en primer lloc, la Reserva Natural de Fauna Salvatge, que inclouria la punta del Fangar, la platja de la Marquesa i una estreta franja marina inclosa des de l'any 1992. En segon lloc es troben el Parc Natural del Delta de l'Ebre i l'espai del PEIN que comprendrien la punta del Fangar, la platja de la Marquesa i la part més interna de la badia. En últim lloc, la Xarxa Natura 2000, ampliada al Octubre 2006, inclouria tots els espais esmentats anteriorment amb la diferència que en aquest cas la totalitat de la badia estaria sota aquesta figura de protecció.

B. NOM I CODIFICACIÓ

Nom: El Fangar i Platja de la Marquesa
Codi: 19000907
Codi Inventari anterior: 2001900
Codi mollera:
Complex: si
Nom del complex: Delta de l'Ebre

Altres noms:

C. LOCALITZACIÓ, SUPERFÍCIE I CARACTERITZACIÓ

C.1 Localització administrativa

Província: Tarragona
Comarca: Baix Ebre
Municipi/s: Ampolla, l'
Deltebre

C.2 Localització geogràfica

UTM_X: 311.341,07 **UTM_Y:** 4.515.637,50 **Altitud (m):** 3 **Superfície (Ha):** 1.597,17

C.3 Localització i caracterització hidrològica

Conca: Ebre

Subconca:

Origen: natural **núm.d'estanys/llacunes:** 0 **existència:** E **Recup.?:**

D. USOS I ALTERACIONS

D.1. Usos

Aprofitaments cinegètics
Lleure i esports
Pesca i/o piscifactoria
Gestió com a zona humida

D.2. Alteracions hidrològiques

Abocament de runes i residus inerts
Erosió litoral
Colmatació induïda (aportació de terres i altres materials)

D.3. Alteracions de la qualitat de l'aigua

Abocaments deixalles sòlides
Eutrofització

D.4. Alteracions sobre la flora i la fauna

Sobrefreqüentació antròpica

D.5. Captacions i abocaments

E. DIAGNOSI

E.1. Estat ecològic (ECELS/QAELS)

E.2. Estat de conservació observat

Bo

E.3. Valoració

Les dunes i sorrals de l'espai, així com la badia, constitueixen un paisatge escàs i singular en el conjunt del delta. És una de les principals zones de nidificació i hivernada de larolimícoles i s'hi localitzen importants poblaments de macròfits.

E.4. Particularitats ecològiques i biològiques

Elevada diversitat biològica i representativitat
Nidificació d'aus de l'annex I de la Directiva d'aus

Presència d'hàbitats naturals de l'annex I de la Directiva Hàbitats

Presència d'espècies de flora i fauna dels annexos 3 i 4 del Decret 328/1992, pel qual s'aprova el Pla d'espais d'interès natural

Zones importants per a la conservació d'espècies de fauna de l'annex de la Llei 22/2003, de protecció dels animals

E.5. Hàbitats: Unitats de la llegenda de la cartografia CHC50

Unitat	Nom	Font de les dades
14a	Plans costaners hipersalins sense vegetació vascular o gairebé	CHC50
15a	Vegetació (salicornars, prats, jonqueres...) dels sòls salins, poc o molt humits o, fins i tot, inundats, del litoral	CHC50
16a	Platges arenoses nues o amb vegetació nitròfila de teròfits	CHC50
16b	Dunes i zones interdunars amb vegetació natural no nitròfila	CHC50
53a	Canyissars	CHC50
82d	Arrossars	CHC50
89a	Salines i llacunes salades industrials	CHC50

E.6. Hàbitats d'Interès Comunitari (* HIC prioritari)

Codi	Nom	Font de les dades
1140	Plans costaners arenosos o llimosos, sovint recoberts de mantells microbians	CHIC50
1210	Vegetació anual colonitzadora dels codolars litorals rics en matèria orgànica	CHIC50
1320	Espartinars	CHIC50
1410	Prats i jonqueres halòfils mediterranis (Juncetalia maritimi)	CHIC50
1420	Matollars halòfils mediterranis i termoatlàntics (Sarcocornetea fruticosae)	CHIC50
2110	Dunes movents embrionàries	CHIC50
2120	Dunes movents del cordó litoral, amb borra (Ammophila arenaria)	CHIC50
2210	Dunes litorals fixades, amb comunitats del Crucianellion maritimae	CHIC50

F. RÈGIM DE PROTECCIÓ I GESTIÓ

F.1: Figures de protecció

Tipus de figura	Subtipus	Codi	Nom
RAMSAR		3ES019	Delta de l'Ebre
Pla d'espais d'interès natural (PEIN)		DEB	Delta de l'Ebre
Reserva natural de fauna salvatge			Reserva natural de fauna salvatge de la Punta de Fangar
Parc Natural			Parc natural del Delta de l'Ebre
Xarxa Natura 2000	LIC/ZEPA	ES0000020	Delta de l'Ebre

F.2. Masses d'aigua

Codi	Categoria	Nom
T1	De Transició	Badia del Fangar

F.3. Gestió de l'espai

Gestor	Figura de gestió	Inici	Fi	Observacions	Tipus gestió
Departament Medi Ambient i Habitatge, Parc Natural	Parc Natural			protecció dunes, rètols nidificació d'ocells, aguait.	gestió activa

F.4. Gestió d'espècies

Figura de gestió	Espècie	Presència	Observacions	Font
	Aphanius iberus	presència		S.Fauna DMAH

G. URBANISME I RÈGIM DE PROPIETAT

H. SITUACIÓ A L'INVENTARI DE ZONES HUMIDES DE CATALUNYA I A L'INZH

Data inclusió: 01/03/2001

Codi_situació	Data inici	Tipus mod.
M	01/11/2006	Modificació dels límits (nova delimitació)
I	01/03/2001	

INZH (codi, nom, tipus, estat):

I. ACTUACIONS I PRIORITATS

Actuació	Prioritat(1max,2,3)	Observacions
Instal·lació o condicionament de tanques (ramaderes, per a vianants, etc.)	1	
Retirada de runes i/o deixalles	1	
Adequació d'accessos (itinerari, barreres, etc.)	2	
Manteniment d'equipaments	2	
Millora de la senyalització	2	

Regulació accés fauna domèstica	2
Senyalització com a zona humida de l'Inventari	2
Manteniment de la senyalització	3

 Generalitat de Catalunya
Departament de Medi Ambient
i Habitatge

Títol de l'estudi :
INVENTARI DE ZONES HUMIDES DE CATALUNYA

Títol del plànol :
ORTOFOTOMAPA

Escala :
1:50.000

Nº del plànol :
1

Data :
DESEMBRE 2006

NOM: El Fangar i Platja de la Marquesa
CODI: 19000907
SUPERFICIE: 1597,17 Ha
MUNICIPI: Deltebre